

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สรุปเป็นขั้นตอนได้ดังนี้

1. วัตถุประสงค์ของการวิจัย
2. วิธีดำเนินการวิจัย
3. สรุปผลการวิจัย
4. การอภิปรายผลการศึกษาวิจัย
5. ข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลอง ก่อนและหลังการเรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมที่เรียน โดยการใ้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
4. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา รวมทั้งสิ้น 89 คน ประกอบด้วย นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 3 หมู่เรียน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 2 หมู่เรียน โดยการสุ่มตัวอย่างแบบกลุ่ม

(Cluster Random Sampling) โดยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ 3 จำนวน 30 คน เป็นกลุ่มทดลอง และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ 1 เป็นกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ มีดังนี้

1. บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 เล่ม
2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 30 ข้อ
3. แผนการจัดการเรียนรู้ประกอบการเรียนบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม
4. แบบประเมินความพึงพอใจในการเรียนด้วย บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-experimental Design) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองตามลำดับ ดังนี้

1. ขอนหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี ส่งให้ทางโรงเรียนเพื่อขออนุญาตปฐมนิเทศนักเรียน และดำเนินการวิจัยตามลำดับขั้นตอน
2. ดำเนินการกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 1 และนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 หมู่ที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 โรงเรียนเทศบาลชุมชนวิมลวิทยา
 - 2.1 อธิบายเกี่ยวกับการวิจัย เป้าหมาย วิธีการและเกณฑ์การประเมิน
 - 2.2 ทำการทดสอบก่อนเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนการใ้ช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3
3. ดำเนินการทดลองโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 กับนักเรียนกลุ่มทดลอง และการสอนแบบปกติกับนักเรียนกลุ่มควบคุม
4. ทำการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนโดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์หลังการใ้ช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

5. ประเมินความพึงพอใจในการเรียนบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 15 ข้อ

6. รวบรวมและตรวจผลการทดสอบเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ
การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ความสามารถในการเรียนของนักเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ของแบบทดสอบ ก่อนเรียนและหลังเรียน จากนั้นนำข้อมูลไปหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองที่ใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ทั้งก่อนเรียนและหลังเรียน และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยทดสอบค่าที (t-test Dependent) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในการคำนวณ

3. วิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 ข : 100)

4.51 - 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีค่าประสิทธิภาพเท่ากับ 87.93/86.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด แสดงว่า บทเรียนสำเร็จรูป

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ระดับ 80/80

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองก่อนและหลังเรียน โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. คะแนนเฉลี่ยผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ที่เรียนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. นักเรียนที่ได้เรียนรู้โดยใช้บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีความพึงพอใจ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ด้านการออกแบบบทเรียนสำเร็จรูป มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) ด้านกระบวนการเรียนรู้ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.53$) ด้านเนื้อหา มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.45$) และด้านประโยชน์ มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.43$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีค่าเท่ากับ 87.93/86.78 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ทั้งนี้เนื่องมาจาก บทเรียนสำเร็จรูปดังกล่าว มีขั้นตอนการสร้าง และหาคุณภาพที่เหมาะสม เริ่มจากการศึกษาค้นคว้า และวิเคราะห์หลักสูตรอย่างละเอียด การศึกษาวิธีการสร้างที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบและประเมินคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ การทดลองใช้ กับนักเรียนครบทั้งแบบ 1 : 1 กลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่ ในทุกขั้นตอนการตรวจสอบมีการปรับปรุงแก้ไข ตามข้อเสนอแนะ และข้อบกพร่อง ทำให้ได้บทเรียนสำเร็จรูปที่สมบูรณ์ เมื่อนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง จึงมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัยของรุ่งทิพย์ กลินทะ (2551 : 102 - 106) ใดศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยเพลงประกอบภาพ เรื่อง วันสำคัญทางพระพุทธศาสนา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 81.24/88.33 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80

ที่ตั้งไว้ และงานวิจัยของสมาภรณ์ สีเนา (2552 : 81) ใคศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป ประกอบการคูณ เรื่อง มรรค 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปประกอบการคูณ เรื่อง มรรค 8 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีประสิทธิภาพ 82.97/82.60

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังการเรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากบทเรียนสำเร็จรูปเป็นนวัตกรรม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสนองความสามารถ ความสนใจและความต้องการของผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นสื่อ การเรียนการสอนที่ดีเพราะในบทเรียนสำเร็จรูปมีส่วนประกอบที่หลากหลาย มีคำแนะนำการใช้ บทเรียนสำเร็จรูปสำหรับครู และนักเรียนจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระสำคัญ แบบทดสอบก่อนเรียน เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน กรอบการเรียนรู้ พร้อมทั้งคำถาม ที่เรียงลำดับจากง่ายไปยาก แบบทดสอบหลังเรียน เฉลยแบบทดสอบหลังเรียนและบรรณานุกรม ซึ่งทิสนา แจมมณี (2552 : 16) ได้กล่าวว่า บทเรียนสำเร็จรูป หมายถึง สื่อการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้น โดยกำหนดเนื้อหา วัตถุประสงค์วิธีการ ตลอดจนอุปกรณ์การสอนที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองโดยแบ่งเนื้อหา ออกเป็นส่วนย่อย ๆ เรียกว่า กรอบ โดยลำดับเนื้อหาจากง่ายไปหายากแต่ละกรอบมีคำถามและ คำตอบเพื่อให้ นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามศักยภาพของตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวลจันทร์ วิเศษ (2552 : 86 - 87) ใคศึกษาการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปการคูณประกอบกิจกรรม การเรียนการสอน เรื่อง การประหยัด กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า บทเรียนสำเร็จรูปการคูณ ประกอบกิจกรรมการจัดการเรียนรู้ มีประสิทธิภาพ 84.20/85.12 นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน ด้วยบทเรียนสำเร็จรูปสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และงานวิจัย ของทองคูณ หนองพร้าว (2552 : 79) ใคศึกษาการพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดของเรา (บุรีรัมย์) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป มีประสิทธิภาพ 83.87/84.08 นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนและก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าก่อนเรียน

3. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียน โดยใช้การสอนแบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปนั้นมีข้อดีคือ การส่งเสริม

ให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อย และทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทุกขั้นตอน สนองตอบความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใด เมื่อไรก็ได้ตามความพอใจของนักเรียนเอง ซึ่งกุศยา แสงเดช (2552 : 35) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง นักเรียนได้เรียนรู้เป็นขั้นตอนทีละน้อย และทราบผลการเรียนรู้ของตนเองทุกขั้นตอน สนองความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน เพราะนักเรียนสามารถศึกษาบทเรียนในเวลาใดเมื่อไรก็ได้ ตามความพอใจของนักเรียนเอง ทั้งยังเป็นวิธีสอนที่ช่วยลดภาระครู และช่วยแก้ปัญหาการขาดแคลนครู และสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลา ศาสตร์สุภาพ (2549 : 68) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการอ่าน และแรงจูงใจในการเรียนวิชาภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนกับการสอนแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่า ความสามารถ และแรงจูงใจในการอ่านภาษาไทย ของนักเรียนกลุ่มทดลองที่ได้รับการสอนโดยใช้บทเรียนสำเร็จรูปการรู้ตนกับนักเรียนกลุ่มควบคุม ที่ได้รับการสอนแบบปกติแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ความพึงพอใจของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก เนื่องจากบทเรียนสำเร็จรูปมีภาพประกอบที่สวยงาม มีความน่าสนใจและน่าอ่านในการจัดรูปแบบ สาระ เนื้อหาแต่ละเล่มใช้ภาษาที่เข้าใจได้ดีและง่ายต่อการนำไปปฏิบัติ สามารถปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองและค้นพบคำตอบหรือทำกิจกรรมสำเร็จ ด้วยตนเองหรือกับเพื่อน เนื้อหาที่ใช้มีความเหมาะสมกับเวลาที่ใช้ ซึ่งมธุรส สว่างบำรุง (2551 : 48 - 51) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจกับผลการเรียนมีความสัมพันธ์กันทางบวกทั้งนี้ขึ้นอยู่กับกิจกรรมที่นักเรียนได้ปฏิบัติทำให้นักเรียนได้รับการตอบสนองความต้องการด้านร่างกายและจิตใจ ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้เกิดความสมบูรณ์ของชีวิตมากน้อยเพียงใด นั่นคือสิ่งที่จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบต่าง ๆ ในการส่งเสริมความพึงพอใจในการเรียนรู้ให้กับนักเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัฒนา ภิญญมิตร (2552 : 79 - 80) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้และบทเรียนสำเร็จรูป เรื่อง อาณาจักรสุโขทัย กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่านักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของชมวรรณ พรหมจันทร์ (2552 : 90) ได้ศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการจัดการเรียนรู้อาศัยบทเรียนสำเร็จรูป เรื่องจังหวัดอุบลราชธานี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจโดยรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสร้างบทเรียนสำเร็จรูป ควรมีการวางแผนอย่างเป็นระบบมีการพัฒนาตามขั้นตอนการวิจัย เพราะจะทำให้การพัฒนาบทเรียนทำได้ง่าย
2. ควรมีการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบทเรียนสำเร็จรูปเนื้อหาอื่น ๆ ที่หลากหลาย เพื่อจะได้ช่วยส่งเสริมผู้เรียนให้สามารถใช้ประโยชน์จากเครื่องมือการเรียนรู้ และฝึกให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบในการเรียนรู้ด้วยตนเอง
3. ควรมีการร่วมมือระหว่างสถานศึกษาในการนำบทเรียนสำเร็จรูป ที่ได้มีการพัฒนาขึ้นมาอย่างมีประสิทธิภาพมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนจริง
4. ควรส่งเสริมให้มีการนำ บทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปใช้เพื่อทบทวนเนื้อหาในการเรียนการสอน เตรียมความพร้อมก่อนการเรียนหรือค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ของนักเรียนที่เรียนด้วยบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ด้วยนวัตกรรมอื่น ๆ
2. ควรมีการพัฒนาต่อยอดบทเรียนสำเร็จรูป กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้สื่อที่เป็นเทคโนโลยีเพื่อให้นักเรียนเกิดความสนใจบทเรียนเพิ่มขึ้น